

zuivering van het bedrijfsleven te beraden. Die zuivering werd, meenden zij, 'zeer dringend. De bevolking vraagt om maatregelen tegen *collaborateurs-captains of industry*'; besloten werd, Kruls te adviseren tot het instellen van Districtskamers voor de zuivering van het bedrijfsleven welke hun gegevens moesten ontvangen van gemeentelijke commissies. 'In principe', aldus deze aanbevelingen,

'lijkt het juist, allereerst hen aan te pakken, die zuiver oorlogsmaterieel (wapens, instrumenten) hebben gemaakt. Ook daarbij dient dan echter, zo enigszins mogelijk, te worden vastgesteld hoe en wanneer het eerste contact met de Duitse opdrachtgever tot stand kwam.

Een beslissing op zeer korte termijn lijkt uiterst wenselijk voor het handhaven van de orde en rust in het bevrijde gebied en ter hantering in het Noorden onmiddellijk na de bevrijding.'

Kruls nam dat advies in zoverre over dat hij bepaalde dat fabrikanten van wie men kon vaststellen dat zij veel persoonlijk contact met Duitsers hadden gehad, opgepakt moesten worden – een verdergaande beslissing nam hij niet, of beter: hij meende (terecht, naar ons oordeel) dat het de regering was die die beslissing moest nemen. Deze was daar, toen Nederland benoorden de rivieren werd bevrijd, nog niet aan toegekomen.

★

Wij moeten nu bij twee individuele gevallen stilstaan: die van prof. de Quay en van mr. van Spaendonck, van wie eind oktober '44 de eerste door Kruls tot voorzitter van het College van algemene commissarissen van landbouw, handel en nijverheid was benoemd en de tweede tot een der leden. De Quay's benoeming leidde, gelijk reeds vermeld, in het Zuiden niet tot protesten – wèl waren er bezwaren in de kring der ministers, met name bij van Heuven Goedhart, fel tegenstander van de Nederlandse Unie; intussen erkende ook deze eind november in een vergadering van de ministers-'kwartiermakers' dat er geen reden was, de Quay te weren uit een functie waarin hij geen politieke verantwoordelijkheid droeg.

¹ A.v.: 'Notulen bespreking 2 maart 1945'.